

наукової, комерційної, інформаційної тощо.

Тому, у підсумку, при розробці відповідної ресурсозберігаючої політики слід враховувати, що ресурсозбереження є рушійною силою переходу до нової індустріальної моделі розвитку в довгостроковій перспективі, що тягне за собою і подальший розвиток нормативно-правової бази України і створення дієвих фінансово-економічних механізмів впровадження, а також механізмів державної підтримки.

ПЕРЕЛІК ПРСИЛАНЬ

1. Андрєєва Н.М., Барун М.В. Ресурсозберігаюча складова як аспект екологізації виробництва / Н.М. Андрєєва, М.В. Барун // Економічні інновації. 2014. Вип. 57. С. 24-31.

2. Барун М.В. Теоретичні аспекти ресурсозбереження та його стратегічні напрямки // Економіка: проблеми теорії та практик и: Зб. наук. пр. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. – Випуск 245. Том III. – С.595-599.

3. Мусіна Л.А. Ресурсоефективна економіка: європейські тенденції та уроки для України / Л.А. Мусіна, Т.К. Кваша // Економічний аналіз: зб. наук. праць Тернопільського національного економічного університету. – 2014. – Т. 18. – № 1. – С. 51–62.

АНАЛІЗ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Доповідач – Вах Н.О. ст.,
Науковий керівник – Ковальова О.М., доц., к.т.н.,
Харківський національний автомобільно - дорожній університет
vahnadezda7@gmail.com*

На стан атмосферного повітря Харківської області впливають викиди забруднюючих речовин від пересувних та стаціонарних джерел забруднення. До стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря відносяться великі промислові підприємства особливо, паливно-енергетичного комплексу, машинобудівного, коксового та хімічного виробництв.

Основними чинниками інтенсивного забруднення атмосфери автотранспортом є:

- постійно зростаюча кількість автотранспорту;
- експлуатація технічно застарілого автомобільного парку;
- низька якість паливно-мастильних матеріалів;
- недостатня пропускна спроможність дорожньо-транспортної мережі, яка сформувалась в умовах існуючої забудови, особливо в центральній частині міста;
- незадовільний стан дорожнього покриття проїзної частини доріг.

Пересування міського транспорту (трамвай, тролейбус) супроводжується підвищенням рівнів вторинного здійснення пилу.

За даними Головного управління статистики у Харківській області, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у 2019 році склали 106,03 тис.т (у 2018 – 44,7 тис.т, у 2017 році – 45,0 тис.т).

Переважає частина викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря надійшла від процесів спалювання в енергетиці (63,8 % від загального обсягу викидів), добувної промисловості і розроблення кар'єрів (24,8%) та переробної промисловості (4,9%).

Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин найбільшу частину складають діоксид та інші сполуки сірки (38,92 % від загального обсягу викидів), речовини у вигляді твердих суспендованих частинок (21,31 %), метану (13,87 %) та оксиду вуглецю (13,1 %). Крім того, від стаціонарних джерел забруднення в атмосферу надійшло 7,6 млн.т діоксиду вуглецю.

Значна кількість розташованих у м.Харків та області комерційних та приватних структур, а також збільшення числа транспортних засобів, що експлуатуються тривалий час, призводять до значного забруднення атмосферного повітря. Внаслідок цього в окремих районах міста спостерігаються підвищені концентрації забруднюючих атмосферне повітря речовин, про що свідчать дані щорічних спостережень за забрудненням повітряного басейну, що проводяться Харківським регіональним центром з гідрометеорології. Загальні викиди токсичних речовин у викидах автотранспорту залежать від потужності і типу двигуна, режиму його роботи, технічного стану автомобіля, швидкості руху, стану дороги, якості палива.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по районах та містам області наведена в таблиці 1.

Рангування показало, що на території перших 12-ти районів та населених пунктів сумарне значення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря ставить 94,8 % від загальних по області за 2019 рік (рис. 1).

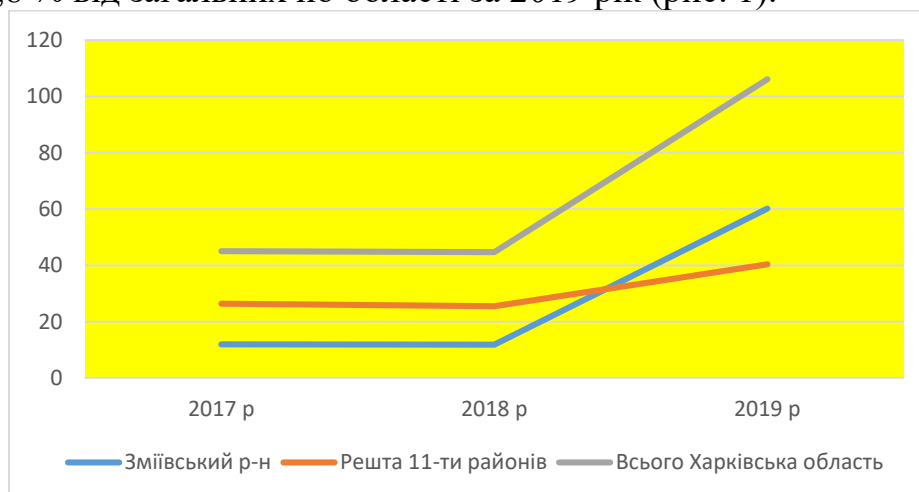

Рисунок 1 – Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферу від стаціонарних джерел за районами області

Таблиця 1 – Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря харківської області від стаціонарних джерел забруднення, тис. т

Населені пункти, райони	2017	2018	2019
1. Зміївський р-н	11,9521	11,775	60,152
2. Красноградський р-н	2,3184	1,956	9,817
3. Чугуївський р-н	4,1860	6,650	8,528
4. Балаклійський р-н	5,3013	1,919	5,919
5. м. Харків (міськрада)	4,9045	4,800	4,013
6. Нововодолазький р-н	1,0894	1,445	2,815
7. Дергачівський р-н	3,6870	2,943	2,534
8. Валківський р-н	1,9374	0,915	1,727
9. м. Куп'янськ (міськрада)	1,2380	1,258	1,369
10. Первомайський р-н	0,8477	1,835	1,365
11. Богодухівський р-н	0,6852	1,579	1,294
12. м. Люботин (міськрада)	0,1424	0,129	0,999
13. Великобурлуцький р-н	0,8056	0,734	0,872
14. Краснокутський р-н	0,7470	0,705	0,620
15. Вовчанський р-н	0,5069	0,547	0,549
16. Харківський р-н	0,7291	0,823	0,498
17. Борівський р-н	0,8136	0,667	0,466
18. Барвінківський р-н	0,1826	0,292	0,443
19. м. Лозова (міськрада)	0,4102	0,614	0,331
20. м. Ізюм (міськрада)	0,2704	0,547	0,243
21. Ізюмський р-н	0,2073	0,168	0,207
22. Сахновщинський р-н	0,1448	0,157	0,171
23. Куп'янський р-н	0,1331	0,141	0,165
24. Кегичівський р-н	0,7833	1,235	0,151
25. Близнюківський р-н	0,1438	0,145	0,140
26. Шевченківський р-н	0,1705	0,162	0,134
27. Зачепилівський р-н	0,0999	0,114	0,117
28. Золочівський р-н	0,0754	0,058	0,112
29. Коломацький р-н	0,1093	0,105	0,072
30. м. Чугуїв (міськрада)	0,0309	0,040	0,057
31. Дворічанський р-н	0,1184	0,103	0,052
32. м. Первомайський (міськрада)	0,0548	0,049	0,048
33. Печенізький р-н	0,0572	0,062	0,038
34. Лозівський р-н	0,0724	0,055	0,010
Всього Харківська область	44,9559	44,727	106,028

Основні підприємства-забруднювачі атмосферного повітря області у 2019 році, які знаходяться у визначених районах представлено в таблиці 2.

Таблиця 2 – Основні підприємства-забруднювачі атмосферного повітря області у 2019 р.

Підприємство – забруднювач	Валовий викид, т
1.Зміївська ТЕС ПАТ «Центренерго»	57302,505

2.УЛПГ філії ГПУ «Шебелинкагазвидобування» ПАТ «Укргазвидобування» у Красноградському районі	9137,666
3.Філія «Теплоелектроцентрально» ТОВ «ДВ нафтогазовидобувна компанія»	7412,262
4.УКПГ філії ГПУ "Шебелинкагазвидобування" ПАТ "Укргазвидобування" у Зміївському районі	2655,562
5.УКПГ філії ГПУ "Шебелинкагазвидобування" ПАТ "Укргазвидобування" у Нововодолазькому районі	2166,250
6.УКПГ філії ГПУ "Шебелинкагазвидобування" ПАТ "Укргазвидобування" у Валківському районі	1686,971
7.УКПГ філії ГПУ "Шебелинкагазвидобування" ПАТ "Укргазвидобування" у Первомайському районі	1299,297
8.ПрАТ «Харківська ТЕЦ-5»	1245,983

З представлених даних основним забруднювачем атмосферного повітря області у 2019 р. є Зміївська ТЕС ПАТ «Центренерго», яка здійснює 57 % забруднень області.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Доповідь Про стан навколишнього природного середовища в Харківській області у 2019 році.
2. Екологічний паспорт Харківської області, 2019 р.

ПРИРОДООХОРОННИЙ ЗАХІД ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ІНФРАСТРУКТУРИ ТРАНСПОРТУ

*Доповідач – Горенко Ю.В., ст.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
julia.gorenko16@gmail.com*

Сучасні умови життєдіяльності людини в мегаполісі характеризуються збільшенням впливу шкідливих факторів зовнішнього середовища, які утворюються в зоні впливу автомобільної дороги. Це негативно позначається на стані здоров'я мешканців, підвищує загальний рівень захворюваності та погіршує якість життя в цілому.

Транспорт, який рухається вулицями сучасних мегаполісів, відіграє важливу роль у житті міста завдяки здійсненню пасажирських і вантажних перевезень та обумовлює розвиток інших галузей економіки регіону. В теперішній час спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості транспортних засобів, які рухаються вулицями м. Харкова. Збільшення рівня автомобілізації викликає підвищення шкідливого впливу автомобільної дороги на навколишнє середовище. Сумарне екологічне забруднення, яке здійснюється колісними транспортними засобами, в загальному вигляді формується